

Haarlem in 2050

—

Stadsvisie CDA Haarlem

Aangenomen in de Algemene Ledenvergadering CDA Haarlem
de dato 31 juni 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Onze Basis	4
Wonen	6
Mobiliteit	7
Werken	8
Natuur	9
Sport.....	10
Onderwijs & Cultuur	11
Zorg	12
Samenleven	13
Uitstraling.....	14
Duurzaamheid	15

Inleiding

Haarlemmers en Spaandammers hebben de stad en het dorp in hun hart gesloten. De combinatie van de historische binnenstad, grootstedelijke voorzieningen, de geborgenheid van een dorp en de ligging bij de duinen zorgen voor deze liefde. Wij noemen dit de **Haarlemse Maat**.

Ook in 2050 staat deze Haarlemse Maat op de eerste plaats. Om dit te borgen is een visie op de toekomst noodzakelijk. Wij kunnen alleen de juiste besluiten nemen als wij weten welke richting we op willen gaan. Een visie leidt tot duidelijkheid, consistentie en samenhang in de besluiten die wij nu gaan nemen. Besluiten die ervoor zorgen dat toekomstige generaties van dezelfde Haarlemse kwaliteiten kunnen genieten als wij op dit moment ervaren.

Deze visie geeft in tien thema's weer hoe het CDA Haarlem in 2050 voor zich ziet. Het is een visie op hoofdlijnen; de verkiezingsprogramma's geven de concrete invulling voor de korte termijn. Deze visie vormt een handvat bij het tot stand komen van het verkiezingsprogramma.

Onze Basis

Het CDA is een christendemocratische volkspartij. Democratisch, omdat bij besluiten iedere stem in de samenleving telt. Christelijk, omdat christelijke kernwaarden ons referentiekader zijn bij het maken van politieke keuzes. Denk aan solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid, publieke gerechtigheid en rentmeesterschap.

Het komt bij het maken van die keuzes elke keer weer aan op een zorgvuldige afweging van idealen, problemen en mogelijke oplossingen. Dit is niet altijd even eenvoudig. Het CDA is geen partij die wegloopt voor problemen en is bereid het voortouw te nemen bij de zoektocht naar de oplossingen, ook in Haarlem.

Het CDA is een partij voor iedereen die gelooft in een betere samenleving. Wij geloven in de kracht van het handelen vanuit je eigen idealen. Hierbij maakt het niet uit welke religieuze of niet-religieuze oorsprong deze idealen hebben, zolang ze zijn gericht op het creëren van een mooiere samenleving.

Christendemocratische politiek is ook rekening houden met de generaties die na ons komen. Dit betekent dat we de problemen van nu niet willen doorschuiven naar onze kinderen en kleinkinderen.

Wij vinden daarbij dat iedereen zo veel mogelijk zelf verantwoordelijkheid moet dragen; alleen op die manier kunnen we de goede voorzieningen in stand houden. Vanuit deze idealen en een hart voor Haarlem willen wij met alle Haarlemmers werken aan het behouden én verbeteren van onze prachtige stad.

Voor ons betekent dit:

De samenleving, niet de overheid – Wij willen een stad waarin burgers zoveel mogelijk zelf bepalen.

Wij zien een taak en betekenis voor iedereen – Iedereen die kan moet kunnen participeren in de vorm van werk, opleiding of vrijwilligerswerk.

Een eerlijke en duurzame economie – Werken moet lonen, ondernemers en familiebedrijven krijgen onze steun. Het CDA wil een Haarlemse economie gebouwd op fatsoen en wederkerigheid.

De familie is ons fundament – Wij zien families als het fundament, waarin mensen voor elkaar zorgen en verantwoordelijkheid nemen. Wij streven naar een cultuur die het gezin waardeert en duurzame relaties, in alle vormen die de stadssamenleving kent, ondersteunt.

De toekomst van onze kinderen – Het CDA kiest voor de toekomst van onze kinderen. Kinderen vragen een veilige, schone en geborgen stad waarvan de financiën op orde zijn.

Onze kernwaarden zijn:

Solidariteit betekent dat we er gezamenlijk voor proberen te zorgen dat niemand buiten de boot valt. Er zullen altijd mensen zijn die de hulp van de overheid nodig hebben. Juist om er voor deze mensen te kunnen zijn moet de overheid ook streng zijn voor wie wel kan, maar niet wil.

Gespreide verantwoordelijkheid betekent dat maatschappelijke initiatieven en organisaties een eigen taak hebben en niet in opdracht of als verlengstuk van de overheid werken. Zij hebben ook het recht en de vrijheid om volgens hun eigen principes en vanuit hun eigen inspiratie hun bijdrage te leveren.

Publieke gerechtigheid betekent dat het tot de taak van overheid behoort om de eigen verantwoordelijkheid van burgers en hun organisaties te respecteren en te beschermen. De politiek moet de voorwaarden scheppen waaronder burgers zelf het goede kunnen nastreven.

Rentmeesterschap betekent dat talenten, gezondheid, kennis en cultuur en de natuurlijke omgeving duurzaam ontwikkeld en bewaard worden

Wonen

In 2050 is Haarlem net als vandaag een populaire woonplaats. De stad wordt geroemd om haar historisch karakter. Ze heeft grootstedelijke voorzieningen met de geborgenheid van een dorp. Bij de gematigde groei over de afgelopen periode heeft de **Haarlemse Maat** vooropgestaan, het bevolkingsaantal ligt onder de 180 duizend.

In Haarlem en Spaarndam staan leefbaarheid en kwaliteit voorop. Binnen de stad vindt slechts in beperkte mate woningbouw plaats. Wel wordt bestaande bebouwde ruimte slim benut, bijvoorbeeld wonen boven winkels. Daarnaast breidt de stad niet meer uit: de florerende Waarderpolder is een bedrijventerrein gebleven, en in de groene zoom rondom Haarlem komt de natuur op de eerste plaats. Het gevolg is dat het aantal woningen in Haarlem beperkt toeneemt. Inwoners kijken daarom niet alleen naar woningen in de stad, maar in de hele regio. Zij spreken over de Zuid-Kennemerlandse woningmarkt.

In de regio is veel aandacht voor de juiste balans in de samenstelling van de woningen. Bij het bouwen van nieuwe woningen is het uitgangspunt dat de kans op een woning gelijk is voor alle inwoners. Hierdoor wordt er gebouwd waar behoefte aan is: eengezinswoningen of appartementen, huur- of koopwoningen en voor lage of hoge inkomens. Haarlem heeft een uitstekende digitale infrastructuur, mede omdat werken vanuit huis of in kleinschalige werk- en ontmoetingsplekken in de wijk veelvuldig voorkomt.

Door hoogbouw te beperken in de binnenstad steekt de Sint Bavokerk al eeuwen trots en fier boven de stad uit. Ook in Spaarndam vindt geen hoogbouw plaats. In de rest van Haarlem is hoogbouw alleen toegestaan als dit aansluit bij de bestaande omgeving en de historische zichtlijnen. In het oude centrum en in Spaarndam is renovatie het uitgangspunt. Historisch erfgoed dat haar functie verliest, wordt herontwikkeld met behoud van het karakter. Bij nieuwbouw staat het groen (bestaand of nieuw), de kwaliteit en leefbaarheid voorop.

Mobiliteit

In 2050 is Haarlem uitstekend bereikbaar per auto mede dankzij een goede rondweg. Knelpunten voor de aanleg hiervan zijn opgelost door ondertunneling. De Velservoog is gerealiseerd en verbindt de randweg met de A9. Haarlem Noord en Oost hebben hierdoor minder overlast van doorgaand verkeer.

De elektrische auto voorziet in de behoefte van mensen om op een flexibele, veilige en schone manier te reizen. In de openbare ruimte is de geparkeerde auto vervangen door groen, water en speelgelegenheid voor kinderen. Voor het opladen van (deel)auto's zijn waar mogelijk volledig ondergrondse parkeervoorzieningen aangelegd in samenwerking met de gemeente.

Voor het dagelijks woon- werkverkeer bestaat een uitstekend alternatief voor de auto in de vorm van hoogwaardig openbaar vervoer naar Amsterdam, Schiphol en de rest van de metropoolregio. Dit zou lightrail kunnen zijn. Via dit netwerk van snel en betrouwbaar openbaar vervoer zijn de belangrijkste plaatsen in de regio binnen enkele minuten uitstekend bereikbaar vanaf de randen van de stad. Het centrum wordt hierbij zo veel mogelijk ontlast – Mede ontlast van openbaar vervoersbewegingen die niet in het centrum hoeven te zijn.

Binnen Haarlem is de fiets nog altijd het meest geschikte vervoermiddel. De wegen zijn daarom in de eerste plaats ingericht voor het fietsverkeer, de auto is te gast. De binnenstad is geheel autovrij en het domein van fietsers en voetgangers, maar uiteraard wel toegankelijk met de auto voor mensen met een beperkte fysieke mobiliteit. Met een fietssnelweg naar Amsterdam, Schiphol en de rest van de metropoolregio is de (elektrische) fiets tevens een goed alternatief voor de auto.

Het transport van goederen vindt binnen Haarlem plaats via een hoogwaardig gedeeld netwerk waar alle logistieke bedrijven op aangesloten zijn. Vrachtwagens en bestelbusjes rijden Haarlem niet meer in, maar laden hun goederen vanaf diverse punten langs de rondweg over op dit stadsnetwerk.

Werken

Haarlem was ooit een stad vol met drukkers, brouwers en uitgevers – heeft Laurens Janszoon Coster er niet de boekdrukkunst uitgevonden? Het was een broeinest van bedrijvigheid. In 2050, gaat het niet anders zijn! Het is een levendige stad waar mensen wonen én werken – geen slaapstad. Er is voldoende ruimte om te ondernemen en innoveren. De stad biedt ondersteuning waar mogelijk. Door een gevarieerd winkelaanbod en een gastvrije horeca, blijft Haarlem één van de aantrekkelijkste winkelsteden van Nederland. Veel Haarlemmers werken ook buiten de stad in Amsterdam, Den Haag en de regio. We blijven daarom investeren in een goede bereikbaarheid van en naar de stad.

Bedrijven en ondernemers creëren banen en welvaart. De invloed van de gemeente op de economie is beperkt. Maar zij scheidt wel de voorwaarden om economische activiteiten te stimuleren. De stad zorgt voor een goede aansluiting tussen bedrijf en onderwijs, zodat ze elkaar helpen en versterken: Studenten vinden een stageplek. Verschillende vormen van onderwijs geven werknemers de kans om zich een leven lang te ontwikkelen. Er is ruimte om thuis of in de wijk te werken en wonen: *de levendige stad*. Hierdoor stimuleren we creativiteit en innovatie.

Een evenwichtige arbeidsmarkt biedt mensen de mogelijkheid om in de samenleving mee te doen. Het is een taak van de gemeente om het lokale bedrijfsleven, groot en klein, zo optimaal mogelijk te ondersteunen om werkgelegenheid te behouden en aan te trekken. Ook huisvest de stad nog steeds haar grote semipublieke instellingen (provincie, Rijkswaterstaat, ziekenhuizen en scholen)

Haarlem biedt voldoende ruimte voor bedrijvigheid. De Waarderpolder blijft een hoogwaardig en duurzaam bedrijventerrein waar dagelijks ruim 20.000 medewerkers een bijdrage leveren aan de (lokale) economie. Het is een broedplaats voor creativiteit, productontwikkeling en innovatie, een vestigingsplaats voor bedrijven uit de regio.

Haarlem Winkelstad is de mooiste kleine stad van Nederland met een divers en bloeiend aanbod in lokale winkels en horeca, zowel in de binnenstad als daarbuiten (denk aan de Cronjé en Schalkstad). We investeren in het veilig en schoonhouden van onze winkelstraten en we stimuleren de regiofunctie om in Haarlem winkelen als beleving te houden. De binnenstad houden we levendig door samen met eigenaars en gebruikers van winkelpanden een visie op de binnenstad hebben ontwikkeld in een tijd van online winkelen. Tevens stimuleren we wonen boven de winkels om leefbaarheid in de binnenstad te vergroten.

Voor de Haarlemmers die buiten de stad werken, is er goede bereikbaarheid in de regio, van en naar Amsterdam, Den Haag, Leiden en Schiphol – zowel met het openbaar vervoer, auto en de (elektrische) fiets.

En uiteraard stimuleert Haarlem een gezonde, innovatieve en duurzame economie. We richten ons op het hergebruiken van producten en grondstoffen en het zo min mogelijk vernietigen hiervan.

Natuur

In 2050 is Haarlem een stad met ruimte voor natuur en water. We zorgen voor het groen in de stad, het dorp en de regio. We koesteren onze groene randen om de stad – de duinen en de polders. We herkennen het landschap uit de schilderijen van Jacob van Ruijsdael. Het aantal bomen is toegenomen en grachten zijn weer opengegaan. Er is voldoende ruimte om water op te vangen. De bomen bieden verkoeling en schaduw tegen de hitte. De ecologie van de stad is verbeterd. Haarlemmers leven in een frisse en gezonde stad.

De Aarde hebben wij gekregen van onze ouders en geven wij weer door aan onze kinderen. Daarom hebben wij een plicht om goed voor haar te zorgen en in leven te houden. Daarom koesteren we onze natuur. Dit is een taak voor ons allemaal: burgers, bedrijven en overheid.

Zuid-Kennemerland kenmerkt zich door groen, duinen en de zee. Haarlem zelf is één van de meest versteende steden van Nederland. Daarom gaat Haarlem behoedzaam om met de bestaande natuur en gaat vergroenen waar mogelijk. Waar gebouwd wordt, gaat groen mee in het plan, want groen en wonen gaat samen in Haarlem en Spaarndam. We stimuleren groene boven versteende tuinen.

Groen blijft en mag niet opgeofferd worden voor woningen. Bomen, parken en volkstuinten blijven behouden. Bomen krijgen de kans om oud en monumentaal te worden. Bij transformatie en nieuwbouw zet de gemeente zich volop in op groene daken en muren, bomen en parken, bloembakken en riet langs het water. De schoolpleinen zijn vol groen en we brengen de jeugd in contact met de natuur (e.g. de kinderboerderij).

Door de klimaatverandering kunnen we meer hevige regenval en hogere temperaturen verwachten. Daarom komen er meer bomen in Haarlem en stroomt het water weer in de Papentorenvest, Oostersingel en de Amsterdamse vaart. Bomen verminderen de hitte, vangen CO₂ op, en de grachten dienen als wateropslag.

De rijke natuur om Haarlem vergroeit niet met Amsterdam. De gemeente bouwt niet in haar groene randen zoals de Zuiderpolder, Veerpolder, Hekslootpolder, Verenigde Polders en het Westelijk Tuinbouwgebied. We beschermen het groen in onze regio: het landschap van Ruijsdael met duinen en bleekvelden mag niet verloren gaan – de binnenduinrand houdt haar groene karakter.

Sport

In 2050 prijst Haarlem zich gelukkig met een grote verscheidenheid aan sport. Er is een bloeiend verenigingsleven en alle wijken bieden ruimte voor voldoende sportaccommodaties. Dit verenigingsleven is de plek waar Haarlemmers samenleven. Meedoen maakt kinderen en volwassenen fysiek, mentaal en sociaal sterker. Het geeft ze geluk, plezier en kansen in het leven!

In 2050 neemt sport in Haarlem een prominente plaats in. De stad biedt dankzij haar rijke sportgeschiedenis een breed scala aan sportvoorzieningen die goed aansluiten bij de leeftijdsopbouw van Haarlem. De binnen- en buitensportvoorzieningen zijn op niveau. De diversiteit aan sportaccommodaties blijft behouden voor de stad. Ook ondersteunt de gemeente actief grote en kleine sportevenementen. Er is voldoende plek voor alle jongeren om te sporten. Ook nodigt de openbare ruimte uit om te fietsen, te wandelen en te bewegen. De gemeente ondersteunt (wijk)projecten om verbinding tussen jeugd en sport te stimuleren, en staat open voor een rol van topsport daarin. Binnen alle sportverenigingen is aandacht voor respect en diversiteit in de breedste zin.

Samen met koren, scouting en andere verenigingen vormen sportclubs het hart van de Haarlemse samenleving. Dit is de plek waar Haarlemmers zich als vrijwilligers inzetten voor anderen. Dit is de plek waar jongeren discipline en zelfvertrouwen verkrijgen.

Op scholen zijn programma's ontwikkeld om een gezonde leefstijl bij jongeren te stimuleren. Met het motto 'Haarlemmers blijven hun leven lang in beweging' is sport en beweging niet alleen iets voor jongeren maar zeker ook voor ouderen. De gemeente stimuleert en faciliteert initiatieven op dit gebied.

Voor alle Haarlemmers met een minimuminkomen is sport en cultuur bereikbaar dankzij een Sport- en Cultuurfonds voor alle leeftijden. Het fonds betaalt het lesgeld voor Haarlemmers als er thuis niet genoeg geld is voor een sportclub, muziek-, theater-, teken of dansles of een andere expressie cursus. Zo blijft sport, kunst en cultuur bereikbaar voor elke Haarlemmer.

Onderwijs & Cultuur

In 2050 biedt Haarlem onderwijs aan op alle niveaus, toegankelijk voor alle scholieren en studenten. Het aanbod van het onderwijs is divers – zowel in onderwijsvorm als in geloofsovertuiging. Digitalisering en vernieuwende leeromgevingen kunnen een waardevolle aanvulling leveren op de vertrouwde klassikale werkwijze.

De scholen halen het beste uit hun leerlingen. De lessen vinden plaats in kleine klassen waar ruimte is voor differentiatie en aandacht voor het kind. Ook zijn soms andere manieren van lesgeven dan klassikaal nodig, waardoor het onderwijsproces goed aansluit bij de leerling.

Binnen de scholen staat de professionaliteit van de docenten hoog in het vaandel. Scholen investeren in hun lerarenteam. De docent is een professional met de vrijheid om de les zodanig in te richten dat het past bij de groep kinderen. Doordat er op scholen onderwijsassistenten aanwezig zijn, kunnen docenten zich focussen op hun primaire taak: lesgeven.

Voor ieder kind in Haarlem is een plek die zijn ouders wensen. Er is geen lotingsprocedure meer voor de kinderopvang, de basisschool, de buitenschoolse opvang en de middelbare school. Tijdig investeert de gemeente in uitbreiding van onderwijsaccommodaties in wijken. Ieder kind kan zijn talenten ontwikkelen, zich ontplooien en een stevige basis leggen voor zijn of haar toekomst.

Ook voor volwassenen is in Haarlem een plek om te leren en te ontwikkelen. Het leven lang leren staat centraal om aansluiting te blijven vinden op de arbeidsmarkt. Haarlem beschikt over beroeps- en hoger onderwijs, waaronder een dependance van een universiteit. Er zijn zowel nieuwe publieke als private onderwijsinstellingen geopend. Het totale onderwijsaanbod is van goede kwaliteit en blijft toegankelijk, ook voor burgers met een lager inkomen.

Er is sprake van intensieve samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs om de kloof tussen opleidingen en de arbeidsmarkt te verkleinen. Studenten hebben hierdoor een vloeiende aansluiting op onder meer de bloeiende en creatieve maakindustrie die Haarlem heeft.

Haarlem is een stad van cultuur en creativiteit en heeft een grote, internationaal befaamde kunsttraditie. Deze traditie van creativiteit en van de moed om de eerste te zijn, willen we in Haarlem cultiveren.

Kunst en cultuur zijn een belangrijke motor voor ontwikkeling en verbinding. Culturele activiteiten brengen inwoners en wijken dicht bij elkaar. Goede en voldoende cultuurvoorzieningen verrijken het leven van Haarlemmers en bieden ruimte voor talentontwikkeling en creativiteit. De buurthuizen in de wijken bieden ruimte aan culturele activiteiten. Dit is de plek waar Haarlemmers samenleven.

Zorg

Haarlemmers zijn solidair en bereid elkaar te helpen. Een belangrijke spil van deze hulp vormen vrijwilligers en mantelzorgers. Zij staan centraal in het beleid en worden ondersteund door de overheid. Deze ondersteuning kan plaatsvinden in de vorm van professionele begeleiding, maar ook door een financiële ondersteuning.

In de samenleving is er een vangnet voor als er iets misgaat in een mensenleven. Denk bijvoorbeeld aan schulden, ziekte of dakloosheid. Dit vangnet komt niet alleen vanuit de gemeente. Verschillende (vrijwilligers) organisaties en religieuze instellingen zetten zich in om een vangnet te bieden en te verstevigen. Deze solidariteit is een belangrijk goed.

Een belangrijk onderdeel van de zorg is preventie. Door een goede preventie blijven mensen langer gezond en houden we zorg betaalbaar. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen inwoners en de overheid. Het gezin heeft de belangrijkste rol: de opvoeding legt de basis voor een gezonde levensstijl. De overheid zorgt echter voor een gezonde en groene omgeving, geeft voorlichting en kan hulp bieden in de opvoeding.

De zorgvraag is in 2050 veranderd. Mensen worden ouder waardoor het risico op eenzaamheid en ouderdomsziekten groter is. De zorg is hierop aangepast. Zo is het gericht op het behouden en vergroten van participatie in de maatschappij. Ook na hun pensioen doen mensen mee in de samenleving. Meedoen kent vele vormen en komt met respect, contacten, maar ook verantwoordelijkheden voor ouderen. Dit vraagt ander gedrag van professionals én van burgers. Voorbeelden hiervan zijn veel voorkomende kleinschalige woongroepen en de wijkzorg. Kleinschalige zorgvoorziening in de wijk hebben voldoende capaciteit voor de eerstelijns zorg, terwijl de ziekenhuizen voor iedereen goed bereikbaar zijn.

Marktwerking kan helpen om de zorg betaalbaar te houden, maar versnippering ligt op de loer. Bureaucratie maakt zorg minder toegankelijk. Dit kan leiden tot frustratie en inefficiëntie. De gemeente voorkomt bureaucratie door niet te focussen op incidenten en vermindert de rapportagelast voor zorgverleners. Dit uit het besef dat de mens niet maakbaar is en dat fouten soms helaas voorkomen. Overmatige controle biedt hier geen oplossing voor. Het vertrouwen in de zorgverleners staat altijd voorop.

Samenleven

In 2050 voelen Haarlemmers zich veilig, gekend en gewaardeerd. Ze komen elkaar tegen als collega, verenigingslid, klant of buurvrouw. Het maakt niet uit of je vrouw of man, homo of hetero, jong of oud bent: in Haarlem doet iedereen mee. Het maakt de stad levendig en krachtig, divers en inclusief.

Immigratie draagt bij aan diversiteit, maar soms is het ook moeilijk om nieuwkomers letterlijk en figuurlijk een plek te geven. Dit vereist inspanning van beide kanten. De gemeente faciliteert harmonieuze integratie en houdt oog voor draagvlak van (tijdelijke) vestiging.

De familie is voor veel mensen hun basis. Families zijn het fundament waarin mensen voor elkaar zorgen en verantwoordelijkheid nemen. Voor velen vervullen vrienden en collega's eenzelfde rol. Deze sociale contacten geven het gevoel van geborgenheid en waardering. De gemeente respecteert de familie en het gezin als basis van onze maatschappij, maar erkent ook dat sommige Haarlemmers deze basis missen.

Het verenigingsleven is de plek waar Haarlemmers samenleven: we ontmoeten er elkaar, leren van elkaar, en delen er onze normen en waarden. Haarlem heeft in 2050 een groot aantal verenigingen. Sporten, musiceren, scouting, verzamelen en tuinieren, dat organiseren we samen. De gemeente ondersteunt verenigingen door bijvoorbeeld te helpen bij het vinden, onderhouden of vernieuwen van accommodaties.

Kerken en moskeeën zijn voorbeelden van religieuze instellingen die een geheel eigen en waardevolle plaats innemen in onze maatschappij. Dit omdat zij voor gelovigen een onmisbare rol in hun leven spelen en tegelijkertijd een brede maatschappelijke rol vervullen op het vlak van zorg, ontmoeting en cultuur. We erkennen de rol van zingeving in de samenleving als van groot belang voor Haarlemmers. De gemeente geeft ruimte voor initiatieven uit de samenleving op dit vlak.

Veiligheid ontstaat waar burgers normen en waarden delen en respect hebben voor het gezag van bijvoorbeeld school en politie. Veiligheid is gebaat bij burgers die op een positieve manier met elkaar betrokken zijn en elkaar ontmoeten, bijvoorbeeld op de sportclub of in het buurthuis. De overheid springt bij waar het burgers onderling niet lukt om veiligheid te waarborgen. De politie en de gemeente hebben voldoende capaciteit om dat waar te maken, bijvoorbeeld in de vorm van wijkagenten en handhavers. Daarnaast voorkomt preventie veel leed door de inzet van welzijnswerk.

Regels worden alleen ingesteld als ze ook daadwerkelijk gehandhaafd worden. Handhaving is belangrijk voor het vertrouwen. Politie én burgers kunnen geholpen worden bij deze handhaving door technologische middelen zoals cameratoezicht. Zoals bij iedere vorm van controle moet die proportioneel zijn. Het voorkomen of bestrijden van misdaad moet afgewogen worden tegen mogelijke inbreuk op de persoonlijke levenssfeer. De overheid biedt geen 100% veiligheid, maar zet zich wel 100% hiervoor in.

Uitstraling

Haarlem heeft een rijke historie sinds het op 23 november 1245 het stadsrecht ontving van Willem II, Rooms-koning en graaf van Holland en Zeeland. De vele monumentale gebouwen en parken geven de allure die de stad zo aantrekkelijk maakt voor de inwoners en bezoekers.

Dankzij de investeringen in monumentenzorg is onze monumentale stad beschermd gebleven voor de toekomst. Er is geïnvesteerd in het onderhoud en de restauratie van toonaangevende gebouwen. De vaak markante gebedshuizen zijn bewaard gebleven. Ze hebben naast het houden van religieuze samenkomsten ook vaak andere maatschappelijk functies. Eeuwenoude zichtlijnen en het open landschap buiten de stad zijn behouden gebleven.

Haarlem is een stad die al eeuwenlang meebeweegt in de tijd en toonaangevend is. De vele bierbrouwerijen en drukkerijen zijn hier een voorbeeld van. Het Haarlems Dagblad is de oudste nog verschijnende krant ter wereld. In 1839 reed de eerste trein op het spoor vanuit Haarlem naar Amsterdam, en in 1911 vloog Anthony Fokker met zijn eerste vliegtuig de 'Fokker Spin' een aantal succesvolle rondjes rond de Grote of St. Bavokerk om vervolgens te landen in het Kleverpark. Ook in 2050 is Haarlem nog steeds een moderne stad waar initiatieven tot stand komen en dingen ontstaan.

De Haarlemmerhout en de vele andere stadsparken hebben dankzij de aanleg van vijvers, een botanische tuin en goed onderhouden meubilair weer een spilfunctie in het leven van de Haarlemmers gekregen. Evenementen vinden hier ook plaats, maar altijd op de schaal van de Haarlemse maat.

Het Spaarne is de centrale ader van de stad, met boulevard, horeca en voorzieningen voor de pleziervaart én verbindt Haarlem met Spaarndam. Er stroomt weer water door de Amsterdamse vaart, Papentorensingel en de Oostsingel.

De openbare ruimte is verzorgd, schoon en voorzien van veel groen en water. Afvalbakken zijn uitsluitend ondergronds geplaatst en langs oevers en wegen staan bomen en bankjes, in plaats van auto's. Als er iets kapotgaat in de openbare ruimte, herstelt de gemeente dit snel en goed. Meldingen van Haarlemmers hierover worden snel en zorgvuldig behandeld.

Haarlemmers ontvangen de toerist nog steeds gastvrij en zij kunnen genieten van de vele monumentale panden, restaurantjes, hofjes en musea. Het Frans Halsmuseum is het 18^e rijksmuseum van Nederland geworden. De hotelcapaciteit en de toegestane toeristische verhuur van woningen is in balans met wat de stad aan kan. Toeristisch verblijf is ondergeschikt aan de woonfunctie van een wijk. Dat maakt, dat het goed toeven is in de Spaarnestad!

Duurzaamheid

In 2050 levert Haarlem haar bijdrage aan een duurzame wereld, en er is in onze gemeente een gezond leefklimaat. Dat doen wij omdat wij de aarde delen met alle mensen en dieren samen. Het is ons aller verantwoordelijkheid om de aarde zo achter te laten dat ook volgende generaties de kans hebben om in harmonie en welzijn op deze planeet te leven. Dat begint klein, bij de eigen keuzes thuis, in deze stad met burgers en bedrijven. Maar het vergt ook wereldwijde samenwerking. Dat dit ons gaat lukken, komt omdat we steevast niet kiezen voor symboolpolitiek of eenzijdig opgelegde maatregelen, maar wel voor samenwerking, realisme en betrouwbaarheid. We bereiken dat door afspraken met bedrijven, en door het ondersteunen van initiatieven van bewoners en ondernemers. Waar we afspraken maken, houden we ons daaraan, zoals een wereldwijd klimaatakkoord of een convenant met Haarlemse industrie.

Luchtvervuiling is een bedreiging voor ons leefklimaat. Omdat Haarlem dichtbevolkt is, is dit een dubbel probleem: Enerzijds meer mensen zorgt voor meer uitstoot, door het verkeer in Haarlem of nabijgelegen industrie. Anderzijds ademen deze mensen die vervuilde lucht ook weer in. Ontwikkeling van schone technologie, zoals elektrische auto's en fietsen, levert een grote bijdrage aan de oplossing. Haarlem ondersteunt deze ontwikkelingen, bijvoorbeeld door bij ruimtelijke ordening rekening te houden met de benodigde infrastructuur. Maar waar technologische en marktontwikkelingen niet snel genoeg gaan, moeten wij normen en afspraken handhaven, want we willen een gezond leefklimaat niet alleen in de verre toekomst, maar ook vandaag. Haarlem en haar buurgemeenten maken onderlinge afspraken over het reduceren van schadelijke uitstoot, waarbij landelijke en Europese normen het uitgangspunt zijn.

Het klimaatprobleem is wereldwijd: broeikasgassen verspreiden zich gelijkmatig over de gehele atmosfeer. Lokaal Haarlems beleid zonder verbinding met de rest van de wereld is zinloos. Het uitgangspunt zijn wereldwijde afspraken, zoals het akkoord van Parijs, dat vertaald is naar Europese en nationale doelen. Het doel van Nederland voor 2050 is 95% minder CO₂-uitstoot dan in 1990. De Rijksoverheid wil dit bereiken met het Klimaatplan. Haarlem werkt hier volledig aan mee. Lokale invulling doen we in samenwerking met Haarlemse organisaties en bedrijven. We streven naar betrouwbare en stabiele afspraken voor middellange termijn, zodat alle betrokkenen weten waar ze aan toe zijn en er rekening mee houden, bijvoorbeeld bij het doen van investeringen.

Een belangrijke rol voor het bereiken van duurzaamheidsdoelen speelt de energietransitie, het afstappen van fossiele brandstoffen en overschakelen op hernieuwbare energiebronnen. Nederland komt hier (2020) vanuit een achterstandssituatie ten opzichte van andere Europese landen. In 2050 hebben wij die achterstand weggewerkt doordat we veel geleerd hebben van landen en steden die ons voorgingen met de ontwikkeling en toepassing van duurzame technologie. We stellen ons bij de toepassing van innovaties op als slimme volger. We leveren ook onze bijdrage aan het innovatieproces, door bijvoorbeeld deel te nemen aan experimenten in samenwerking met andere gemeenten. Met een serieuze en gezamenlijke ambitie hebben we in 2050 bereikt dat fossiele brandstoffen nog maar een verwaarloosbare rol spelen in de Haarlemse energievoorziening.